ԵՒՐՈՊԱ

Քաղաքական Լրագիր

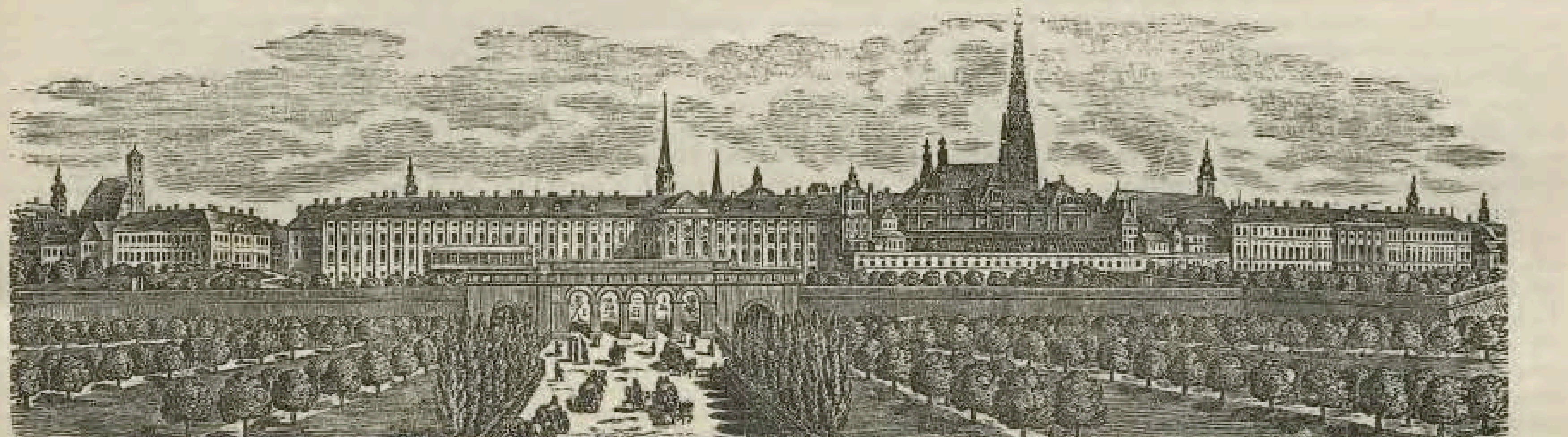

Թիւ 18 — 1 ՄԱՅԻՍ (19 ԱՊՐԻԼ) — 1849

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ. Մաճառստանի պատերազմին վիճակն ու Մաճառներուն յաղթութիւնները: — Լոմպարտիա ու Վենետիկ. Տուրք: Մաճառաց պատգամաւորութիւններուն միջոցն խաղաղութեան կոնդակը: Վիեննայի: Մարդկանց հետ խաղաղութիւնը յանձնելու փախ: Վենետիկ: — Դալմաթիա. Պրագա:

ՓՐԱՆՍԱ. Հռոմ զօրք կը խաւրուի: Գաղղիացւոց Հիւսիսեան քաղաքական ջանքը: Մարսիլիա:

ԱՆԳՂԻԱ. Զօրաց պակասութեանը քննուած կը հրատարակուի: Ծանօթագրութիւն ու Լոնտոնի մէջ եղած երկաթուղիները:

ՓՐՈՒՍԻԱ. Գերմանիոյ Դաշնը ընտրելու մէկը երթալով կը սահմանուի:

ՍԱՐՏԻՆԻԱ ԵՒ ՆԵԱՊՈԼԻՍ. Սիկիլիոյ մէջ առնուած քաղաքները: — Կալապրիա. Ճեռուի հանդիսութիւնները:

ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ. Հասարակապետութեան վիճակը: Զանազան հանդէսները: Բոլոր գնտ: — Ընդհանուր քաղաքին մէջ տիրած անկարգութիւնը:

ԴԱՆԻԱ. Հասարակապետութեան իշխանութեան ընդարձակ պատմութիւնը:

ԹՈՍԿԱՆԱ. Թոսկանայի իշխանը Միլան կը խաւրուի: Պատերազմի պատրաստութիւն: Առաջնորդի հետ գալիքը:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ. Իշխանաց ժողովը յաղթական կը սկսի: Փոքր հարկ մը: — Վալաքիոյ վրայ պատերազմ: — Պարսկաստան:

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՔ. Անգլիոյ մէջ առանց ազգային յառաջադիմութեան գիտութիւնը մեծցած է: (Հասարակապետութիւն):

ԳԻՏԱՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔ:

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ. ԱՊՐԻԼԻ 30

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՅԻ վիճակը մեր ընթերցողներուն առջեւը ճիշդ նկարագրելը հարկաւոր կը սեպենք:

Մաճառստանի պատերազմին կերպարանքը հիմակ հիմա բոլորովին փոխուած է: Յառաջագոյն Մաճառները գրեթէ առանց կռուելու կայսերական զօրաց առջեւէն ետ կը փախչէին, հիմա մինչեւ ի մէկ իրենց սկսան կայսերական զօրաց վրայ յարձակիլ. ի սկզբան իրենց զօրքը ու սաստիկ 60 — 70,000 կը սեպուէր, ան ալ բաւ մեծ մասին անկանոն, իսկ հիմա բազմութիւն, կարգաւորեալ ու աւելի բանակ մը ունին: Յառաջագոյն կայսերականք Մաճառստանին գրեթէ երեք քառորդը յաղթելով առին, հիմա սոսկ հակառակ գրեթէ երեք քառորդը Մաճառներուն ձեռքն է, մանաւանդ Դունայ գետոյն ձախ կողմն եղած երկիրները: Այս երեւոյթին գանազան պատճառները կը սեպուին. անոնք կը ցուցնեն որ Վինտիշկրէց զօրավարը մասնիկ զօրականութեան մը հարկաւոր եղած հմտութիւն ու քաջութիւն կարօտեալ գտնելը, անոնք կ'ըսեն թէ պաշտօնէն հեռացնելով՝ պատերազմին կարգաւորութիւնները վերջաւ յաջողութեամբ գլուխ հանել. անոնք թէ Մաճառներուն զօրքը ավելի շատցեր էր, անոնք կայսերական բանակին մէջ մտնելու կար, կ'ըսեն: Իսկ ամէն յաւելեր կը համարին որ Մաճառներուն քաղաք խօսքերէն ու իրենց գիրերէն համոզուելու պատրաստ ցուցցնելէն խաղաղելով՝ անոնց հետ շատ գթութեամբ վարուեցան, երկայն ատեն թողուցին, ու ասոնց բան հաշտութեան միջոցներով յեղեղցուցին կը համարե ու սոսկ հանդէպ ամէն զօրաց պատերազմներուն մէջ զօրաշարժութիւն մը կը ցուցնէր: Լաւ՝ Մաճառներ ժամանակ գտան, իրենց զօրքը շատցուցին, ու զինեն ու զինեն քաջ Լեհ զօրավարներ* ու հազարաւոր Լեհ

* Իրեն յօրինը կ'ըսէ որ Մաճառներուն զօրավարներուն 182 Լեհ է. Եր. Գուզյեւսկի. Եր. Եմբինսկի. Եր. Պոլոնսկի. Եր. Դէմպինսկի. 1 Հայաշիլի. ու միայն 4 հատ Մաճառ:

զինուոր (25—30,000) ձեռք ձգելէն անանկ որ քանի մը անգլիական լրագիրներ ալ բանա Լեհերու պատերազմ բան թէ կը կանչէին. շիրթաւոնները ալ կէ մը կ'մէկ էլեն ու ամէն պատերազմական պիտոյքներն հոգացին, ալ որ կայսերական բանակը յառաջացած չափէն մէջ Մաճառն քաղաք ընդարձակ երկրին մէջ տարածուած ըլլալով՝ զօրութիւնը ցրուած էր: Բայց ամէն Դունայէ գետոյն հեռացած զօրքերը զգուշանալով՝ մօտենալը կը կարծը շարժեցաւ, ինչ որ սառոյց բաղդական (Քրայֆեարթ) է, ուրիշ կողմնակներուն ալ երեւս մեծամեծ պատասխաններ խառնեցաւ. ասանկ մօտեցեան որ իրենց նշանակալի ապահով հաստատութեան, կը հաւատային, որ իրենց փոքրիկ մանրամասն թագաւորը Մաճառներուն ձեռքը գերեի պէս է, ու անոնց ասկէ վերջը թագէն հրաժարած է: Մաճառները միամիտութեամբ ասանց կը հաւատան, ու գեռ ալ օրէր իրենց փոքրիկ մանրամասն կայսեր ծերունեան համայնք կառավարելով՝ ցուցուցին որ չէին գիտեր թէ որուն դէմ կը պատերազմէին: Դարձեալ գաղափար ալ ամէն հաստատուած է որ Սլաւները զՄաճառները բոլորովին ջնջել կ'ուզէին: Եւ ետ շատ աւագներուն պատերազմ մէջ է: Այս կողմանէ բանակը ալ ասանկ հասաւ, եւ չէ թէ միայն կայսերական զօրաց յաղթութիւնը եւ մեծ, հապա նաեւ բոլոր երկրին մասնաւոր Ոստանայի խուզարկութիւններն ու անոր վիճակը երկրկցաւ: Կոշուածներն ալ անշանջութիւնը անհանդէպ հարցով մը Թեկէլեկայի եզանեն չափ պատուով՝ Վինտիշկրէց իշխանը քաղի մեծ քանի զօրագնդերով մէկանց բանակին վերին հրամանատարութենէն հեռացուցին, Վելտէնի սպարապետը անոր տեղը դրին, եւ կայսրութեան ամէն զէնի զօրք խաւրեցին: Զօրքին մեծ ու պզտիկ նոր հրամանատարին կառավարութեան ու քաջութեան ցուցցուց. մինչեւ Եէլաչիչի կոմսը նուաճել ըսելով որ Վելտէնին եղբայր պատուով ստացին է, նոյնպէս ասոր հաւատարիմ մէջ ալ ասոնցմէ կ'ըլլայ: Բայց յայտնի է որ Վելտէն սպարապետ ալ ամէն բան նորէն կարգի պիտի դնէ, պատերազմը յաջողութեամբ լմնցընելու համար նոր կերպ, նոր յատակագիծ (plan) պիտի ձեւած է: Կայսերականը հիմակու հիմա քաղաքական քանդվածները ձեռքերնէն հրաժարեցան են, բայց շատ ուրիշ ալ պատերազմական գիրք չանձնուցած ի բռնելէ հեռացնելու. ու փոխանակ ինչ որ ալ ամէն ճամբան ու շարունակ բանակը հանելէն ետքը նորէն ալ գինդը Պօշոն քաղաքը յաշտեցնեն, որուն բերդն ու բանակը ամենէն թող պէտք չունի: Կայսերական զօրաց վիճակը բանակը Պէստայ գետին ալ կողմը շարունակ կը մղուէր. 20—25,000 հոգիով զօրավարաց մ'ալ ըստ այսմէն պէտք Վելտէնթէ պատուոյ ամէն կարեւոր հրամանին ամէն Պէտերվարատինի ու Դիւնամիւնտի մօտերը կը կենայ: Սպարապետը մեծ ամենայն Մելէնի Ֆաթուն բերդը՝ որուն Մաճառները միանգամ օգնութեամբ համներով 200 հոգի ալ ներս խաւրեցին, պաշարուած կեցած է ու մօտենալէն կը գնդակոծէ. ու ապա բերդէն զարկ պահելով Մաճառներուն առաջին ծայր. ասով՝ զօրանալով ներս մտաւ. իսկ Եէլաչիչ Վելտէնին խօսքերուն որ նոր կարգադրութեանց համաձայն ինչը բոլոր զարնելեան Հազարայիններ Հունգարիայէն դէպ ի վեր գնաց, ու ասով Մաճառներու մօտեցութիւնը բանձրացի: Այսուհետեւ իրենց իրենց բանակը բանկրեցին, Մաճառները իրենց երկիրն հանեցին, եւ հիմա Բուտինի ալ 12,000 զօրքով Աեպիւիւնգրից

նայ քաշուած զօրաց հասած ըլլալով՝ անկէ դէպ ի Կոմօռն յառաջ քայլելու պիտի նայի: Իսկ Մաճառները շատ ուրիշ կայսերական զօրքին յաղթելով՝ իրենց զանազան գումարտակներովը գրեթէ բոլոր մէկէն Հունգարիայի մէջ տարածուեցան բանակին: Անոնցմէ քիչ մ'ալ դէպ ի Վիլլաքի յառաջ քալեցին: Հոս Հերմաննոր պատերազմական երեւելի լուրեր կը հանեն: Հոս լրագիրներ կը հաստատեն որ 50,000-հոգւոյ զօրք կեւ մը Լեհաստանէն, հեռ մ'ալ Պալտիքէն գալով Հունգարիա պիտի մտնեն, ու բոլորը շատ ստոյգ կ'երեւայ:

ԼՈՄՊԱՐՏԻԱ ԵՒ ՎԵՆԵՏԻԿ: Միլանի լրագիրը Ապրիլի 18էն Թոսկանայի ապստամբներուն կողմէն յայտարարութիւն մը կը հրատարակէ որ անցած տարի դրուած արտօրյ կարգի տուրքը պէտ վճարուած ըլլալով՝ Ապրիլի 10էն 14 օր ետքը պիտի վճարուի:

— Դուքս գաւառին մէջ երեք հոգի մահուան դատապարտուած էին, ասոնց մէկէն Անդրէաս Պրենդարուկ թէ անցած տարի եւ թէ ասոր Նարրիկացւոց դէմ՝ ստացին հատած էր, մահուանն տանելը սաստիկ խռովեցաւ: Գեմ յանցանքը ու կրկին պատժոյ արդարութիւնը ներքուստ կը ծանուցանէ: Այս ծանր բաղխումին մէջ որ երկիրն ու շատ քննանեաց վրայ նշանաւոր թիւն պատճառելու, դործակից ըլլալը վրայ սաստիկ ցաւ կը դրամ, ինք վճիռը պարտաւոր կը սեպեմ հրապարակաւ անոնց ամէնը տալ, ու ըսեմ իմ հայրենեաց վրայ եղած դժբախտութեանը դլխաւոր պատճառներն են: Դլխաւորներն էին Բուդմինի ու Փանցցի, որ յեղափոխութեան համար շատ սաստ տուին, որոնք իրենց անտաղանկերուն առաւ փոքր բաշխեցին: Ես որ շատ ու բոլորովին նշանակի մը հոգը եմ, անոնց երբեք կողմնակից չէի ըլլար, թէ որ անոնց տուած առաւ փոքրը չըսպրցընէր: Վերջին խռովութիւններուն մէկալ մասնակիցներն ալ ինծի պէս են. իսկ սաակով կառավարները բանութեան ստիպուեցան: Ես չէ թէ իբրեւ ինծի ատրը համարուած զատր մը մարտիրոս կը մեռնիմ, այլ իբրեւ խաբէութեան ու արծաթասիրութեան զոհ: Կը յուսամ որ արդարութիւնը ինծիպէս մոլորածները, նոյնպէս մոլորեցուցիչները կը պատժէ,, :

— Վենետիկայոյ բռած անգթութիւնները աւստրիական պաշտօնական մը սաանկ կը պատմէ: "Ապրիլի 1էն կառավարութեան տանն աւելը, ասի որ պզտիկ բերդի մը կը նմանէր. հոն մէկն ալ քիչ զօրք ալ հանելով՝ զօրքը երկինք ու երկինք ան բանալը բանակը, որուն մէջ Դեբրէնդայից դրաւած էին: Դուրս բացուելուն պէս սաակայինք մեծցնելը, որով հետեւ ամէն բանտարկեալները սպանելի եղանակաւ մը սպաննուած էին, անձնան թեւը, ոտքը, ականջը, քիթը կտրուած էր, եւ հանդարտութենը համար ամէնուն վրայ ալ անհնարին անգթութեան նշանները կային: Ասոնցմէ մէջ քանի մը ծերունիներ եկան ու մէկ հանդարտութեան ասոնց ուղեցին, որոնցմէ ու, բոնն, սպասաւորութեան բաժնը նոյն տեղն էր: Դուքսը ու հոն սառանուհիւ զինուորներ մարդիկ զինեցին եկան, որոնք մեր զաւա-

թիւնը տեսնելով՝ չյանդգնեցան դէմ դնել եւ անձնատուր եղան։ Առնց զէնքն առինք, նեւս մտանք, ու ամէն դի զէնք, զինուոր ու վառօդ գտանք։ Նոյն ատենը զինուոր մը ինծի խնդրեց որ պատուհանէն կը կանչէն, ՚՚Մեզ օգնեցէք, մենք գերմանացի ենք, պատերազմ չիւսուած ...՚՚ [illegible] Անմիջապէս ... [illegible] բանը հարցուցի, բայց անիկա չէր կրնար բառ մը խօսիլ ... [illegible] Երեկոյ փոցուցինք չմբրեցինք, ներսէն 36 գերմանացի եկան, որոնց կենդանիները չորցած, ... երեսէն սարսափ կ'իյնէր։ Անոնք բոլոր որ 3 օր յառաջ ստրանցիներու մէջ կոտ գրին, փախչելու համար ... [illegible] ... ու կերակուրնին եւ ջուրը լմնցած էին։ Չինուորները տառապ խեղճ ... [illegible]

— Պրեւինցի գաւառին մէջերը ... [illegible] ... Ճշդ գրեր 120,000 ֆրան (զրեթէ 400,000 ղուրուշ), եւ խել մըն ալ ... [illegible] ... 10,000 ֆրան ... [illegible] ... ու այս բանին համար ... [illegible] ... պետի տուի։

— Խաղաղութեան համար Սարդինիացոց ... [illegible] ... Սարդինիացոց թէ նոր ... [illegible] ... Անոր համար Ռուսիոյ ... [illegible] ... Ապրիլ 16ին ... [illegible] ... Իտալիոյ ... [illegible] ... կառավարութիւնը (225,000,000 ֆրանք կ'ըսէն) ... [illegible]

— Լեհաստանի ... [illegible] ... 29ին ... [illegible] ... Աւստրիացիներէն 3300 հոգի մեռեր են ... [illegible] ... 7000 Աւստրիացի ... [illegible] ... Ապրիլ 31ին ... [illegible] ... 26ին Աւստրիացիք ... [illegible] ... 16,000 մեռեր, 40,000 վիրաւորներ, ու 25,000 ալ ... [illegible] ... Ապրիլ 2ին ... [illegible]

Աւստրիոյ ... [illegible] ... Ապրիլ 6ին մէկ ընդ (զրեթէ 130 մղոն) միայ 20 գաւառական (երեք ու կէս զարւաշի) էր, փոյթը նոյնպէս թեանկ է։ Անուշ ջրի պակասութիւնն ալ շատ կը չարչարէ։ Թուրքիոյ ... կ'ըսէ որ ... Նոր կողմնէն պաշարուած ... Անոր փոխարէն Ապրիլ 20ին Ռուսերէն ... Վիեննացիներէն ... Պոլսոյ ու Մուկերա բերդերուն վրայ ... այս ըլլալ, եւ շուտով քաղաքն առնելու յոյսին ... որ ամէնքը ... Մաճառաստան ...

ԿԱՍՆԱՒՈՐ։ Հոս ... Լեհերը ... Ռուսերէն ... Ապրիլ ... 119 ... գնդակ ու 28 ... Ռուսերէն ... Մաճառաստան ... կայսրին ... — Երթալու ... երկրորդ ... Ռուսաց սահմանին ...

ԳԱՂՂԻԱ

Ոլաֆենյ ժողովին Ապրիլի 16ին նիստը խիստ նշանաւոր էր, ... որովհետեւ Հռոմի խնդրոյն վրայ պիտի խօսուէր։ Պաշտօնէից գահերեց Օտիլոն Պառոյ ըսաւ ... ՚՚Աւստրիացիներու Իտալիոյ գիտուածները մեզի ծանուցին, ... Հարկաւորութիւնը նախատես ըլլալով՝ ... Հռոմէական խնդրոյն ... Չինու Կոսպինի ... Ռուսաց ... Գաղղիա ... բարձր շահը, մեր ազգայիններուն ապահովութիւնը մեր վրայ պարտք կը դնեն որ մենք ալ միջամտութիւն (intervention) ընենք ու Ռոսիի ... Հռոմէական ... այս բանին մեծ պատասխանը կարող ըլլալ յայտնել, փառքի ... կարգադրութիւնները յառաջ ... Ըսկզբին ... 1,200,000 ֆրանք Իտալիոյ միջամտութեան ծախքին համար։ Հարկաւոր չէ ծանուցանել որ ... Ռուսական ... Աւստրիացիներուն ... Հռոմ ... Ըսկզբին ժողովը ... Աւստրիոյ ... խեղճ ... ** ու մեծամասնութեան ... ըլլալով՝ առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ ու վէրջապէս սասակ ... ։

Իւր Նամէն Ապրիլի 24ին կը գրէ որ Գաղղիական ... Ապրիլի 23ին Գալլե ... ու Մարսիլիայէն ... Չօրքը 14,000 է, ... Սոսիկոյ զօրավարն է։

Նոյն Պէտ Բէհս, ... Ապրիլի 19ին Թուլոն մէջ կը հրատարակէ, ... հոս ... համառօտելով կը դնենք.

՚՚Պրբեթէ մէկ ... Գաղղիա, Աւստրիա, Սարտինիա ու Նափոլի ... Ս. Քահանայապետին ... Ընդհանրապէս ... Ռուսաց ... Ս. Քահանայապետին ... Հռոմէական ... ու ... Ս. Քահանայապետին ... ՚՚

* Տես Ռուսիոյ ... ։

** Լեռնային (montagne) ... ։

ընթերցողները, որ մեր լրագիրը ... Ասկից ... Աւստրիոյ ... Սարտինիա ու Նափոլի ... Իտալիա ... Աւստրիա ու Գաղղիա ... Սարտինիոյ ... Գաղղիա ... Աւստրիա ալ 20,000ով ... Սարտինիա ... Գաղղիա ու Աւստրիա ալ ... Սարտինիոյ ... Գարիպալտիի ... Սարտինիա ... 10 կամ 20 հազար հոգի ... Գաղղիա ... Աւստրիոյ ... Գաղղիոյ ... Սարտինիոյ ... Ս. Քահանայապետին ... մէջ են։

Ս. Քահանայապետը ... Հռոմի ... Աւստրիոյ ... Ս. Քահանայապետին ... Գաղղիոյ ... Ս. Քահանայապետին ... Գաղղիոյ կաբինէն (cabinet) ... Ս. Քահանայապետին ... Աւստրիա թէ Պետրոսեանց, թէ Սարտինիա ... Աւստրիա ... Գաղղիա ... Աւստրիա ... Ս. Քահանայապետին ... Գաղղիոյ ... 14,000 մարդ Չիվիթավեքքիա ... ։

Աս երկու, ... Գաղղիոյ ու Աւստրիոյ ... Ս. Քահանայապետին ... Գաղղիոյ ... Չիվիթավեքքիա ... Աւստրիոյ բանակը (20,000 մարդ) Մոդենայի ու Ֆերրարայի մէջ ... Աւստրիոյ ու Գաղղիոյ ... ։

— Փարիզէն մինչեւ Ապրիլի 23 եկած լուրերը կը ծանուցանեն որ Գաղղիական ազգը հիմա երկու զլխաւոր կողմնակցութեան բաժնուելու վրայ է։ Խաղաղութեան ուղղելիքն առնելը, ինչպէս են Պուրպոնեանք կամ Օրլէանեանք, Օրլէանեանք (Լուդովիկոս Փիլիպպոսին կողմնակիցները), Պոնապարդեանք եւ ուրիշ ամէն քաղաքական միաբանեալներ կը ջանան որ իրենց առանձնական կարծիքները մէկդի թողլով՝ միանան ու զօրանան, որպէս զի, ... Գաղղիան ... ։ Աս միջոցաւ ... ։ ... ։ Ասկից զատ կառավարութիւնն ալ ... որպէս զի ... ։ Բայց աս կողմնակցութեան ... կողմնակցութիւն մը կայ, որուն մէջ կը գտնուին կարմիր (այսինքն արիւն ու պատերազմ ուզող) հասարակապետականները, հասարակապետականներն ու ընկերականները (սոցիալիստներ ու ...), որոնք ... ։ Աս փոխմնամ ... ։ Հիմա երկու ... ։ Աս ... ։

* Ամէն մէկ գունդը (régiment) հասարակաբար 2000—2400 հոգի է, բայց ... 3000 հոգիէն ալ ... ։

գաւորեալ ազատութիւն ըլլայ նէ, վախնալու բան մը չկար, բայց իրենց ուզածն է՝ նախընթաց յեղափոխութեան սկզբունքը ձեռք առնել, որով կինաց միջնաւոր * մարդ. չարգուել, խռովութիւնը տարածելով տեսել, ու աշխարհքիս շատ մասերուն վրայ տարածուիլ։ Դաղղիացւոց մեծագոյն եւ առողջամիտ մասը թէպէտ ճշմարիտ ազատութեան համար մեռնիլ յանձն կ'առնու, բայց աս չափազանց գաղափարներէն կը սարսի։ Հիմակուան նոր երեսփոխաններու ընտրութեան ատեն սկսաւ երեւնալ թէ ոյ կողմնակցութիւնը փաղղիական ազգին մէջ աւելի զօրացած ու աւելի մարդ վստահած է։

— Ս. Լուդովիկոսի օրհնը մաղձայոյրը (Գոլէրա) Փարիզի կողմերը քիչ մը սաստկացաւ, թէպէտեւ օդն ալ գաղջ էր. մինչեւ հիմա Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ նոյն ախտէն բռնուողներուն թիւը իրենց մեռնողները չհաշուած համրելով՝ 3000ի մօտեցաւ, որոնց գրեթէ կէսը կը մեռնի։

ԱՆԳՂԻԱ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ Բոսթ կը պատմէ որ Յոն Պալերսթոն Մոնթէվիտէոյի համար Դաղղիոյ մէջ բանակելէն ետքը՝ Սպանիոյ գեսպան Իսդուրիզոյ համար Չորից դաշնաւորութիւնը ** յառաջ բերելով՝ Դաղղիոյ կառավարութիւնը սաստիկ է որ բանաւոր անձը արտերուած պահէ եւ ողոր թող չտրուի, բայց Դաղղիական կառավարութիւնն ու Անգղիոյ գեսպան Լորտ Նորմանպի ըսեր են որ ասկից ետքը Չորից դաշնաւորութիւնը՝ լուծուած ու վերջացած է, ինչու որ ասիկա Լուդովիկոս Փիլիպպոսին ատենը ու անոր ազդեցութեամբը գրուած բան մըն էր։

Մոնինկ Քրոնիքլ եւ քանի մը ուրիշ անգղիական լրագիրներ կը հաստատեն որ Թուրքի կառավարութիւնը կռապաշտ զօրավարը վերջնական յայտարարութեամբ մը Կոստանդնուպոլսի խրկած ըլլայ որ Օսմանեան տէրութիւնը Անգղիոյ գեսպանին յորդորելովը տեսած պաշտպանական պատրաստութիւններ թողու, եւ Հաւանի որ Յունաց զօրքը Դանուբեան իշխանութիւններուն մէջ գնա կենայ, ապա թէ ոչ՝ Թուրք գեսպանը աս կը կանչէ ու զօրքով Կոստանդնուպոլսի վրայ կը քալէ։ Բայց Նորդ լրագիրը որ Լորդ Բալմերսթոնին բերանն է, աս լուրը բոլորովին անհիմն կը հրատարակէ, մանաւանդ թէ անոր հակառակ կ'ըսէ որ Յունաց ու Տաճկի մէջ եղած գեսպանական վէճերն երթեւեկութիւններուն նպաստին ան էր, որ աս երկու տէրութեանց մէջ եղած բարեկամական կապակցութիւնն աւելի եւս հաստատուի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ նոյնը բնութենէ խռովիլը հիմակու հիմա գեռ վէճի մէջ է։ Պրուսիոյ թագաւորը անցեալ 17ին գաղձերով թուղթ մը հանեց, Գերմանիոյ ազգային ժողովքին խնդրեց որ Գերմանիոյ մեծ տէրութիւնները, այսինքն թագաւորութիւններ ու մանաւանդ Աւստրիա իրենց հաւանութիւնը չտալով կամ կարծիքնին չյայտնելով՝ ինքն Գերմանիոյ գլխաւորութիւնը չի կրնար վրան առնել, ինչու որ ինք ուզէն ի սկզբան ծանուցած էր որ ամէն կառավարութիւններ կը հաւանին նէ, գլուխ ըլլալը յանձն կ'առնու։ Իսկ հիմա միայն 28 պզտիկ տէրութիւնները զինքը գլուխ ճանչցան ու ընդունեցին։ Մասն պէտք է որ քիչ մը առեղծուած սպասուի։ Աւոր վրայ ազգային ժողովը շատ պղտորեցաւ ու անմիջապէս Գ. Կակերն նախագահը պաշտօնեան Պրուսիոյ թագաւորին խրկեցաւ որ ազգաւ եւ զինուոր մը խոսի ու թագաւորը համոզելով որ Գերմանիոյ կայսրութիւնն ընդունի։ Պ. Կակերն Պրուսիոյ թագաւորին հետ շատ հեղ տեսնուեցաւ, բայց իր խօսակցութիւնները արդեօք մը չունեցան։ Այսօր թէպէտեւ Պրուսիոյ թագաւորը ցուցաց որ Գերմանիոյ կայսրութիւն ընդունելու շատ նախանձախնդիր ու մեծամեծնիր պէտք է ըլլալ, բայց միանգամայն շատ ալ դժար է, վասն զի գրեթէ կը պայմանի հասար։ Իր կ'ուզէր որ պզտիկ տէրութիւններուն հետ միաբան, անոնց վրայ գլխաւորութիւն ու անոնց հետ սահմանի եւ անձեռնմխելի կանոնաւորութիւն մ'ունենալ, որպէս զի կամաց կամաց անդամները մեծ Պրուսիա մը շինուի։ Ինչու որ Պրուսիոյն ալ թէ միայն թագաւորին, այլ նաեւ ժողովրդեան ալ ուզելին նպատակն է մեծնալ ու երկիրներն ընդարձակել։ Շատ կը վախցուի որ Գերմանիոյ միաբանութեան ջանքը աւելի մեծ անմիաբանութիւններու եւ չխաղաղութիւններու պատճառ կ'ըլլայ։

* Նախընթաց մեծ յեղափոխութեան սկիզբն միջնաւոր կը կոչուէին՝ ... Ա[illegible] 7.000.000 հոգի է։

** Չորից դաշնաւորութիւնը (quadruple alliance) 1834 Լուդովիկոս Փիլիպպոսին ատենը աս չորս տէրութիւններուն մէջ՝ Դաղղիոյ, Անգղիոյ, Սպանիոյ ու Փորթուգալի մէջ դրուեցաւ։ Աւոր նպատակն էր [illegible] ... մանաւանդ Սպանիոյ ու Փորթուգալի թագաւորներուն իշխանութիւնը պաշտպանել։

ՍԻՍԻԼԻԱ ՈՒ ՆԷԱՊՈԼԻՍ

ՍԻՍԻԼԻԱ կղզւոյն Պալերմոյ ու Միսինայի քաղաքներուն ատենական [illegible] Ապրիլ 6—7ին [illegible] ...

[illegible]

— Կայսերական Բանակին 10ին ... [illegible] ... Ս. Քահանայապետը ... [illegible]

[illegible] ... ծայրը ըսէ չէն ետքը ... դնաց, քաղցին բոլոր ... վերէն որ հնդ. զօրքին անցնելու երեխայ առնէր Ս. Քահանայապետին քովը կեցած էին Դոսկանայի մեծ դուքսն ու Նէապոլսի թագաւորը բաց գլխով, անոնք անցնելէն ետքը թագաւորը ձեռքի վրայ եկաւ ու աղաչեց որ Ս. Քահանայապետը զինքն ալ օրհնէ։ Նոյնեւ զօքի կերպարանքը անանկ ապրած էր որ գաղղիաց ի վեր հոս ասանկ բան տեսնուած չէր։

ՀՌՈՄԱՅԻ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԻՆՉՊԷՍ Դաղղիոյ հաստատեն մէջ ծանուցինք՝ դաղղիական կառավարութիւնը հաստատ որոշած է որ Հռոմի մէջ Ս. Քահանայապետին աւրութիւնը նորէն հաստատէ. աս բանս Հռոմի հիմակուան կառավարութեան մարդիկներուն խօսքերէն հասկնալ համար Դաղղիոյ կողմէն Պ. Մերսիէ խաւրուեցաւ, որն որ Ապրիլի 9ին Հռոմայ եկաւ ու երեւելիներուն հետ երկայն ատեն խօսեցաւ ու խրատեց որ պզտակ անոնք դէմ չդնեն, մանաւանդ թէ իրենք ալ գլխաւորներուն ձեռք հոգան, վասն զի ինչ որ ընեն՝ չեն կրնար յաջողակ ելլել։ Նոյնպէս եւ Աւստրիացւոց, Նէապոլսեցւոց ու Սպանիացւոց յաղթութեան լուրերը փչացուցին, ու կառավարութեան մէջ գտնուող մարդիկներէն քանի մը հոգի դանդաղ պատճառանօք հեռացան գացին, ու միացածները միայն խաղաղութիւնը պահելու եւ իշխանութիւնին պարապ գործը աւելի ձեռքը յանձնելու պատրաստ կը կենային։ Բայց Գանինոյի իշխանն ու Մածինին իրենց բոլորտիքը ծառաները գարձնելով ամենուն հոգին արծարծեցին ու ասոր վրայ հետեւեալ վճիռն ելաւ։

Հռոմայի ռազմական ժողովը, Հռոմայի հասարակապետութիւնը, իշխանական ազատութեան անունէն ու պատուոյը երկրի անկախ ապրել չուզեր, ... [illegible] ... Հռոմ, 1849 Ապրիլի 14։

ԱՒՐԵԼԻՈՍ ՍԱՖԻ ... [illegible]

Բայց նոյն իսկ խաղաղի լրագիրները կը կարծեն որ աս վճիռը միայն արտաքուստ ու հետեւանք քաջասրտութիւն մը ցուցնելու համար է, եւ ալ թէ ժամանակին՝ սաստիկ Դաղղիոյ եւ Աւստրիոյ դէմ կեցուլը եւ յաղթելու յուսով, վասն զի ո՛րիշ բան է մեծապես վրայ խօսիլ, ուրիշ բան է մեծնալ ծագելով դաղուն ու Դուբլինեան բանակ ասպիրանները դիմելով Ս. Քահանայապետին կողմը կը ցուցնեն, Հռոմայեցւոց հրամանագիրները կը պատռեն եւ կամ վրան ցեխ կը նետեն, ու կրկնապատ անունով "Հասարակապետութիւն կեցցէ" կը պատուկառավարութիւնը բոլոր զօրութեամբ ատոնց դէմ չելլէր, ասոր կամ զօրութիւն չունի, եւ կամ կը

վախնայ որ բան մը ընելու ըլլայ նէ, Դոսկանայի գեղջկի նման գեղջ մ'ալ հոս կը պատահի։

— Բայց չարաթեան ու Ջատկի հանդիսութիւնները Հռոմայի մէջ աս տարի ուրիշ կերպ կատարուեցան, այսինքն գողցած էին։ ասանց անոր եկեղեցականերն ուզեցին որ ուրբ օրերը Ս. Պետրոսի աւագ խորանին վրայի խաչը խաչը փառաւորութեամբ յուսաւորեն։ Եկեղեցւոյն կանոնիկոսները աս բանիս մասնակից ըլլալ չուզելով՝ պատռուեցան ամէն մէկերնին 120 սկուտ տուգանքը վճարել։ Նոյնէն Թէատրոնի մարդիկներ եկան ու խաչը ամէն կերպով՝ զարդարեցին ու լուսաւորեցին։ Ջատկին օրը եկեղեցին կարդինալներուն տեղ երեսփոխաններով ու զինուորներով լեցուած էր, որոնք փոխանակ իրենց երախտաւորութիւնները կը հնչեցնեին։ Պատարագ ըսողը Հռոմայու կղերներէն էր, (քանի մը լրագիրներ Հայազգի մըն էր կ'ըսեն,) որն որ պատարագէն ետքը Սրբութիւն տուրքը թափոր Ս. Քահանայապետին պաշտօնէն տարաւ ու վերէն ժողովրդեան օրհնութիւն տուաւ։ Թափորի ատեն, ինչպէս նաեւ եկեղեցւոյն մէջ զօրքը Մարսէյէզ բառած յեղափոխական երգը կը զարնէին։ Երեկոյեան Ս. Պետրոսի եկեղեցւոյն գմբէթը լուսաւորեցին։

— Աւստրիական ժողովը մամուլ վերա հանեց որ Բոլ զեռ "Աղջային գեռ, կանչեր։ Աւելի պատմող խաղելուն յարկը աս ասանկ ալ կ'աւելցընէ, թէ "Աստուած կորսնցընել ուզածները կը յիմարեցնէ" (Quos Deus vult perdere, dementat)։

— Դեսպանական կողմերուն մէջ ամենէն աւելի անխիղճանութեան ու խուզարկութեան մասնաւոր Անդոնա է, ուսկից Մեսսինեցի ժողովուրդը խաղերուն լրագիրը Ապրիլի 18ին աս լուրերն առած կը գրէ։ Քիչ օրուան մէջ 168 մարդասպանութիւն պատահեցաւ, թող վիրաւորները։ Խումբ մը սրիկաց մեծիւ ահագին զինաւորուած՝ փողոցներուն մէջ համարձակ կը պտտին, խանութները կը մտնեն, ու զարդ՝ բռնութեամբ կ'առնեն, մարդիկներուն կողոպտին փոխարինը կը դնէ կը մեռցնեն, եւ այնպէս անհոգ կ'երթ կ'երթայ որ կարծես թէ բան մը պատահած չէ։ Քանի մը օր յառաջ աս չարագործներէն սրճարան մը մտան, ու գաւաթներուն չարքաշի (բէ՞) պահանջեցին, վերէն քամի խուլը մտան, երկու հոգւոյ վրան վազեցին ու ապտակահարեց եւ զանակով զանոնք սպաննեցին, մէկալ յանձնարդները (մահմեդական) աս բանէս առաջ փախչելու կ'ուզէին, բայց ասոնք սպառնալով հրամայեցին անոնց որ տեղերնէն չշարժին։ Ետքը չարագործները դուրս փախցին ու քանի մը հոգանոց պարպել բռնեցաւ, ասոր վրայ զարմնալ պէտք է կան ու նոյնքներուն երեսին գայր նետած տեսած ոչ, որի փախնողին, բան չկայ, բոլոր, զրաստայ համար զուրկը քիչ մը հրախաղութիւն ըրին։ Բայց մարդիկներ դուրս ելլելու ատեններէն տեսան որ սրճարանին առջեւը քանի մը անձինք մեռած, մէկ քանի ալ վիրաւորուած ու հողերնիր պառկած էին։

ՊՈԼՈՆԻԱ

ՆԵՐՍՈՒԹԵԱՆ թերթին մէջ խօսուածներուն համեմատ Պոլոնիոյ գեղերը աս անգամ աւելի ընդարձակ կը դնենք, գլխաւորաբար Գորլիցէ ... անունով ... լրագիրներէն քաղելով։

Կալիսիացւոց Պոլոնիոյ մէջ աւելի առաջ ըլլալը համար Մոսկովի օրինաց ու ահռելի մարդիկներէն խումբ մը ժողվել ու մերկասանորդ բերել տուած էր։ Ասոնք իրենց անունով ընծայաբար Պոլոնացիներուն շատ աւելի եղած էին։ Ապրիլի 11ին պայծառ մը գացին, կռուեցան կերան, բայց ստուգ վճարել չուզեցին։ Պանդոկապետն իր ստակը պահանջեց նէ, Մոսկովները աւելի փորը խառնեցին ու մարդը սպանեցին։ Ասոր վրայ Պոլոնեցիք ոտք ելան ու Մոսկովներուն վրան քալեցին, բայց ասոնք ժողովրդեան վրայ հրացան պարպելով՝ շատերը մեռցուցին, իսկ մ'ալ վիրաւորեցին։ Պոլոնեցւոց ժողովուրդը աւելի սաստկացաւ, թնդանօթը սկսաւ զարնել, ամէն դիաց զօրքն ու ազգային պահապանները փաղեցին եկան, ու ամէնքը միաբանելով Մոսկովները քաղքէն հանեցին, ձեռուրներէն զէնքերնին առին, քաղքին մէջ ամփոփ հասարակապետական ծառերը խլեցին, ու ըմբոստութեան համար սկսած զանգակները զարնել, ու արքեպիսկոպոսն ալ սկսեցին որ Ամոս Յոյն ծիրականը բոլորը համար Քիւլ Ալտոնա երգէ։ Ասոր որ յառաջագոյն մեծ գոյնն ունէր (տէմն) կար նէ, նորէն տեղը դրին, ու յարաժամ կեցցէ Լեոպոլտ Բ. կը կանչէին։ Եւ թէպէտ օդը գէշ էր ու սաստիկ անձրեւ կու գար, ի վերայ այսր ամենայնի հրապարակներու վրայ բազմութիւնը կը վխտար։ Կուսակալի ու ըլլալ ժողովրդեան առանձնասութիւն ընելով՝ զինենք չահէր, բայց ժողովուրդը սկսաւ զանոնք քաղելով, ու նոյն տեղը կոտր կոտր ընել

Կ'ուզէր. քանի մը Հոգի երաշխաւոր ըլլալով ասոնց վրայ ու իրենց նմաններուն [illegible] (տես՝ [illegible]) մէջ բանտը դրին. պատճէնն՝ [illegible] Սահմանադիր ժողովը [illegible] Հոգւոյ [illegible] [illegible] (deputation) մը [illegible] ղրկեց [illegible] զանոնք։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Պ. ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, Ապրիլ 11ին [illegible] [illegible] [illegible] 11ին [illegible] 250,000 Հոգւոյ Համար [illegible] [illegible] Լեհաստանի [illegible] Ռուսիոյ [illegible] [illegible] Անգղիոյ [illegible] [illegible] են։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, Ապրիլ 13ին [illegible] [illegible] ու 18 [illegible] [illegible] Ռուսիոյ [illegible] [illegible] [illegible] են։

Վ[illegible], Ապրիլ 20ին [illegible] [illegible] 28,000 [illegible] 10,000 [illegible] [illegible] Օսմանեան [illegible] [illegible]։

— Ս[illegible] [illegible] Օսմանեան [illegible] [illegible] Ռուսիոյ [illegible] [illegible] [illegible]։

ՕՐՍՏՄԱՐՆԱԿԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼԵԶՈՒԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎՐԱՅ [illegible] ՄԻԱՅՆ Է'

(Շարունակութիւն. տես Թիւ 17)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ու քաղաքային կեանքէ։ Յայտնի է որ ամէն մէկուն [illegible] Հարստութեամբ, [illegible] գիտութեամբ ու կրթութեամբ կենդանի ըլլալ, մանաւանդ վրայ ըլլալով անխափանելի ու անդադարելի են, որոնք մէկու աղբիւրին Հարստութեանց Հաստատուն աղբիւրն են, որոնք այնչափ [illegible] ու անձուն ազգերը [illegible] ու [illegible] [illegible] Հնարքներն բանն։ Բայց ասոր գիտութիւնն ալ անանկ կասկածէ [illegible] ու [illegible] մէջ [illegible], Հասարակ Հիմունքն, կարգով կանոնով ու անձն [illegible] ու [illegible] է, եւ կերպ մը գիտութեան վրայ [illegible] է։ [illegible] գիտութիւն [illegible] Համար [illegible] [illegible] ըլլալ մը [illegible] կը [illegible], այնպէս որ թէ [illegible] կարող [illegible] ըլլայ, որ անձն [illegible] ու [illegible] շինել [illegible] ու [illegible], եւ թէ [illegible] [illegible] գիտութեան վրայ [illegible] է, [illegible] գիտութիւն [illegible] ըլլալու [illegible]։ Հանրապետութիւն, [illegible] թէ ոչ ըլլալու Հասկնալու զօրաւորութիւնը գիտութեան զօրաւորութեան [illegible] [illegible], [illegible] ու [illegible] [illegible]։ Միայն թէ գիտութիւն մը զիւրաւ ու [illegible] Համար ըլլալու [illegible] [illegible], Հոգւոյ նմանէ պէտք է որ [illegible] [illegible] [illegible] լեզուին մէջ մեծցած ու անանկ [illegible] ըլլայ, որ նոյն խօսք կը [illegible] [illegible] [illegible] լեզուաւ [illegible], [illegible] թէ [illegible] [illegible] լեզուն [illegible] ըլլայ [illegible] [illegible] ու [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ու [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] լեզուն [illegible] ու [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] ըլլայ, [illegible] որ [illegible] [illegible] լեզուաւ [illegible] [illegible] [illegible], եւ [illegible] [illegible] [illegible], բայց [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] լեզուն [illegible] [illegible], եւ [illegible] գիտութեան [illegible] [illegible], [illegible] լեզուն [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] կ'ըսէր [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] լեզուն [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ու [illegible] լեզուն [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] եւ [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

Ինչո՞ւ կը Համոզինք որ մեր ազգային ուսումնական յառաջադիմութեան Համար առանձին կատարեալ լեզուի մը Հարկաւորութիւնը [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] է, որ բոլոր ազգին մէջ գիտութիւն տարածելու զօրաւոր ըլլայ ու անով ազգը յառաջացնէ ու [illegible], բոլոր ազգին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], եւ [illegible] ուսման կամ գիտութեան միջոց ու [illegible] [illegible] մ'ըլլայ։ Ու [illegible] [illegible] Հասնելու Համար մեր ազգին միայն Հայերէն լեզուն կարելի ու յարմար է։ Ասոր Համար [illegible] [illegible] ու Հաստատ են. նախ՝ վասն զի միայն Հայերէն լեզուն է որ [illegible] [illegible] մէջ [illegible] մեր բնիկ Հայոց ազգին բոլոր անդամ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] կը [illegible]։ Երկրորդ՝ վասն զի Հայերէն լեզուն՝ ուսման կամ գիտական յառաջադիմութեան բաւական [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], եւ [illegible] [illegible] մեր ազգին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

Ու [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Համար՝ Հոս [illegible] Հայոցի [illegible] [illegible] [illegible], որ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Ասանկ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], եւ [illegible] [illegible] լեզուն [illegible] [illegible] Համար [illegible] [illegible] [illegible] Հայերէնի [illegible] [illegible], [illegible] ու [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] նոյն [illegible] [illegible] [illegible] կը [illegible], ու լեզուն [illegible] [illegible] [illegible] Համար գիտե [illegible] մեջնդեր [illegible] [illegible]։ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ [illegible] Հայերէն [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

(Շարունակութիւնը ուրիշ անգամ։)

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱՐԻԶԷՆ եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն որ Աւստրիոյ Թագաւորը զօրձեր Պատրաստել ու Անգղիոյ կառավարութիւններուն գիրեր է որ իրենց բարեկամական [illegible] Աւստրիոյ [illegible] կարծած [illegible] [illegible] 225 միլիոն Ֆրանք [illegible] [illegible] [illegible], Աղեքսանդրիոյ [illegible] Աւստրիոյ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

— [illegible] նոր [illegible] Հրամայեր է ու իր երկիրներն՝ իր գրեթէ 1 [illegible] [illegible] Նոյեմբեր Երբորդին [illegible] է։

— [illegible] Թագաւորը [illegible] [illegible] ու Պրուսիոյ Թագաւորին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ — Պրուսիոյ կառավարութիւնը Ապրիլի 23ին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ԴՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ

ՎԻԷՆՆԱ, ԱՊՐԻԼ 26

Ամստերդամ 100 [illegible] թալերը՝	239 1/2	[illegible]	2	ամս
[illegible] 100 [illegible]	114 7/8	„	1/2	„
Լիվոռնօ 300 Տոսկան. լիրա՝	106 3/8	„	2	„
Լոնտոն 1 փունտ ստեռլինկ՝	11.33	„	3	„
[illegible] 100 [illegible] թալերը՝	253 1/2	„	2	„
[illegible] 300 [illegible] լիրա՝	135	„	2	„
Մարսիլիա 300 Ֆրանք՝	136 1/2	„	2	„
[illegible] 300 [illegible] լիրա՝	114 1/4	„	2	„
Փարիզ 300 Ֆրանք՝	137	„	2	„
Ֆրանկֆ. առ Մայն 120 Ֆիոր.	115	„	3	„

Կոստանդնուպոլիս (Ապրիլի 24) 392—396 [illegible] [illegible]
31 օր [illegible] [illegible]